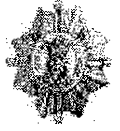

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/10587 din 27.06.2024
La nr. 04/2-09/1902 din 13.06.2024

Ministerul Culturii

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii muzeelor nr.262/2017 (număr unic 201/MC/2024).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) pagini.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.06.28 10:07:09 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

REPUBLICA MOLDOVA		
MINISTERUL CULTURII		
Nr.	3696	
28	06	2024

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9783 din 27.06.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii muzeelor nr.262/2017 (număr unic 201/MC/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Culturii, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la elaborarea proiectului de decizie a fost plasat pentru informare pe pagina oficială web a autorității publice, www.mc.gov.md, la data de 24 ianuarie 2024, fiind indicat termenul limită pentru recepționarea recomandărilor, precum și datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea și promovarea proiectului.

Proiectul și materialele aferente au fost plasate pentru consultarea publică pe pagina web oficială a autorității, cât și pe portalul guvernamental de consultări publice www.particip.gov.md, la data de 12 iunie 2024, cu stabilirea termenului limită de recepționare a recomandărilor până la 26 iunie 2024, adică 11 zile lucrătoare, fapt ce corespunde prevederilor art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.

Prin urmare, apreciind acțiunile autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect, precum și stabilirea unui termen optim pentru recepționarea propunerilor de modificare/completare a proiectului, se constată că prevederile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr. 239/2008, au fost respectate de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative *„Proiectul de lege rezidă din necesitatea completării cadrului normativ, juridic și organizațional al funcționării muzeelor din Republica Moldova și are scopul de a perfecționa cadrul legal în vederea protejării, salvagădării, valorificării și promovării patrimoniului cultural muzeal la nivel național și internațional.”*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii muzeelor nr. 262/2017, având drept obiectiv ajustarea prevederilor legii la dispozițiile Codului civil, precum și revizuirea curenților identificate în procesul de implementare a actului normativ. Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului nu contravin interesului public, fiind promovate prevederi ce urmăresc îmbunătățirea cadrului normativ ce reglementează organizarea și funcționarea muzeelor în Republica Moldova, precum și activitățile specifice de protejare a patrimoniului muzeal.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Proiectul supus examinării este însoțit de notă informativă elaborată în corespundere cu cerințele statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi.

Prin urmare, considerăm că nota informativă conține o serie de argumente concludente în ceea ce privește necesitatea promovării proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt menționat și de către autor în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Cu toate acestea, în proiect a fost identificată utilizarea unor termeni neconsacrați în cadrul normativ conex, fapt ce oferă posibilitatea interpretării eronate a normei, în varianta convenabilă. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

În ce privește tehnica legislativă, se remarcă careva carențe referitor la substituirea denumirii „instituii muzeale” cu cuvântul „muzee”, întrucât la art.I, pct. 1 din proiect se dispune revizuirea întregului text al Legii nr.262/2017, ulterior fiind stabilite suplimentar norme, la pct.5 (modificarea alin.(3), (4) și (5) a art.5 din lege), care în mod similar, dispun substituirea sintagmei „instituii muzeale” cu lexemul „muzee”. Prin urmare, se consideră necesar a reexamina modul de modificare a conținutului Legii nr.262/2017, astfel încât să fie respectate rigorile de tehnică legislativă.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea Ministerului Culturii, în calitate de autoritate responsabilă de protecția patrimoniului cultural național, precum și ținerea evidenței muzeelor înregistrate în Registrul muzeelor din Republica Moldova, fiindui stabilită sarcina de aprobare a Normelor de acreditare a ghizilor din muzeele cu statut de instituții publice.

Adițional, în proiect se stabilește sarcina Guvernului de a aproba Statutul-cadru de organizare și

funcționare a muzeelor, în corespundere cu care, muzeele instituției publice, își vor elabora și aproba statutele de organizare și funcționare.

Complementar, proiectul prevede stabilirea obligației autorităților publice locale de a asigura integritatea, securitatea, conservarea și restaurarea bunurilor culturale care fac parte din patrimoniul muzeal al muzeelor aflate în subordinea lor.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
<p>pct.11, pct.12</p> <p>11. Articolul 12: [...] la litera e), după cuvintele „bunuri culturale” se completează cu cuvintele „de o semnificație patrimonială deosebită”;</p> <p>12. Se completează cu articolul 12¹ cu următorul cuprins: [...]</p> <p>c) categoria C - „Patrimoniu mobil comun”, care cuprinde bunuri culturale cu tipologii comune, <u>având valoare științifică auxiliară sau particulară.</u></p>
<p>Obiecții:</p> <p>Potrivit normei prezentate supra, se intenționează îngustarea categoriei de bunuri culturale plasate în gestiunea statului, ca urmare a confiscării de către organele vamale, ca fiind exportate ilicit. Astfel, confiscarea se va realiza doar dacă se constată că bunurile au o semnificație patrimonială deosebită.</p> <p>Cu toate acestea, în cuprinsul Legii nu se utilizează expresia „bunuri culturale de o semnificație patrimonială deosebită”, respectiv nefiind clar cărei categorii de bunuri culturale poate fi atribuit bunul, or potrivit Legii nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, la art.5 se statuează trei categorii de bunuri:</p> <p><i>„categoria A – "Tezaur", care include bunuri culturale de valoare excepțională pentru umanitate;</i> <i>categoria B – "Fond", care include bunuri culturale cu valoare deosebită pentru Republica Moldova;</i> <i>categoria C – "Patrimoniul mobil comun", care include bunuri culturale de însemnătate locală, fără o semnificație aparte, cu tipologii comune, eventual executate în serii mari.”</i></p> <p>Respectiv, se constată că noțiunea de semnificație patrimonială deosebită nu poate fi încadrată cu certitudine niciunei din categoriile menționate supra, fapt ce poate oferi posibilitatea unei interpretări eronate și/sau chiar abuzivă din partea persoanei responsabile de evaluarea bunului, în funcție de interesele urmărite.</p> <p>Prin urmare, se atestă necesitatea stabilirii clare a bunurilor culturale care pot fi supuse confiscării și transmiterii de către organele vamale în gestiunea statului, astfel încât să fie prevenită lezarea intereselor statului.</p> <p>Complementar, în ce privește includerea normei privind stabilirea categoriilor de bunuri culturale în Legea nr.262/2003, se atestă necesitatea revizuirii denumirii stabilite la categoria C „Patrimoniu mobil cultural”, întrucât diferă de cea utilizată în Legea nr.280/2011, or în contextul amendării cadrului normativ se vor respecta rigorile de elaborare a actelor normative, unde la art.3 alin.(4) din Legea nr.100/2017, se stabilește</p>

că „Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;”.

Recomandări:

Se recomandă uniformizarea terminologiei utilizate în proiect, pct.11 și pct.12, inclusiv prin substituirea expresiei „de o semnificație patrimonială deosebită” cu denumirea utilizată în Legea nr.280/2017 (de exemplu: „cu o valoare excepțională pentru umanitate” - în funcție de categoria de bunuri culturale intenționată a fi protejată și transmisă în gestiunea statului).

Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect
- Utilizarea neuniformă a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - dare de mită
  - corupere pasivă
  - abuz de serviciu
  - escrocherie

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat de către Ministerul Culturii, având drept obiectiv modificarea Legii muzeelor nr.262/2017, în vederea „[...] completării cadrului normativ, juridic și organizațional al funcționării muzeelor din Republica Moldova și are scopul de a perfecționa cadrul legal în vederea protejării, salvagădării, valorificării și promovării patrimoniului cultural muzeal la nivel național și internațional.”

Rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect cu stabilirea unui termen limită suficient pentru recepționarea recomandărilor, corespunzător prevederilor Legii nr.239/2008.

Urmare a examinării conținutului proiectului, se consideră necesară revizuirea acestuia, fiind identificată utilizarea neuniformă a terminologiei, fapt ce poate facilita interpretarea eronată și/sau chiar abuzivă a normelor, în acest sens fiind recomandată consultarea compartimentului II.1 *Limbajul proiectului și compartimentului III Analiza detaliată*, în vederea ajustării deficiențelor identificate prin prisma obiecțiilor și propunerilor de modificare enunțate în raport.

27.06.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Daniela Carbuni, Inspector principal

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2024.06.27 16:24:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

